

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ”

РОЄНКО ВІКТОРІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

УДК [330.322:368](043.3)

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Спеціальність 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит

Автореферат дисертації
на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Суми – 2013

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Державному вищому навчальному закладі “Українська академія банківської справи Національного банку України”.

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор *Козьменко Ольга Володимирівна*, Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”, професор кафедри економічної кібернетики.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор *Кравчук Ганна Вікторівна*, Чернігівський національний технологічний Університет Міністерства освіти і науки України (м. Чернігів), професор кафедри фінансів;

кандидат економічних наук *Залетов Олександр Миколайович*, Ліга страхових організацій України (м. Київ), Заступник Голови Ради Ліги страхових організацій України.

Захист дисертації відбудеться “20” грудня 2013 р. о 15 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 55.081.01 у Державному вищому навчальному закладі “Українська академія банківської справи Національного банку України” за адресою: 40000, м. Суми, вул. Петропавлівська, 57, зала засідань вченої ради.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Державного вищого навчального закладу “Українська академія банківської справи Національного банку України” за адресою: 40000, м. Суми, вул. Покровська, 9/1.

Автореферат розісланий “19” листопада 2013 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Т. Г. Савченко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Найбільш конкурентоспроможними та динамічними небанківськими фінансово-кредитними установами, здатними акумулювати грошові кошти суб'єктів підприємницької діяльності та домогосподарств, а також трансформувати їх в інвестиційний капітал, є страхові компанії. Ефективна інвестиційна діяльність страхових компаній (ІДСК), з одного боку, дозволяє підвищити рентабельність страхового бізнесу, отримати конкурентні переваги на ринку, зберегти активи від інфляційного знецінення, а з іншого – прискорити обіг надлишкового капіталу та перерозподілити ресурси між об'єктами фінансового і реального секторів економіки.

Нестабільність та кризові явища в економіках країн світу, зниження чистої процентної маржі портфельних інвесторів, посилення інфляційних процесів та збільшення ризиків загострюють проблеми прийняття ефективних інвестиційних рішень. Виходячи з цього, особливої актуальності набуває питання розвитку ІДСК та розробки напрямків її підвищення в контексті стратегічного їх розвитку.

Теоретико-методологічні засади ІДСК та практичні аспекти її забезпечення відображені у роботах таких вітчизняних дослідників, як В. Д. Базилевич, В. Д. Бігдаш, А. О. Бойко, А. В. Василенко, Н. М. Внукова, О. Д. Вовчак, О. О. Гаманкова, О. А. Гвозденко, О. М. Залетов, М. С. Клапків, О. В. Козьменко, Г. В. Кравчук, С. С. Осадець, Л. В. Нечипорук, В. Й. Плиса, А. А. Пересяда, Т. А. Ротова, О. А. Соловійова, Н. В. Ткаченко та інші. Значну увагу питанням управління ІДСК приділяють у своїх працях також російські та інші зарубіжні дослідники, такі як О. П. Архіпов, Д. Бланд (D. Bland), Д. Бабель (D. Babbel), А. А. Кварандзія, Д. А. Кучин, Ю. О. Сплетухов, К. Є. Турбіна, С. Томас (S. Thomas), Т. А. Федорова, В. В. Фролова, В. В. Шахов та інші.

У той же час узагальнення напрацювань з даної проблематики, результати аналізу щодо використання коштів страхової компанії в інвестиційних цілях дозволяють зробити висновок про наявність певних проблем у цьому напрямку. Саме тому, на думку автора, потребують більш детального розгляду питання, пов'язані: з ідентифікацією проблем, шляхів їх вирішення та перспектив подальшого розвитку ІДСК; розробкою системи організаційного забезпечення ІД; формуванням методичних засад оцінки інвестиційної привабливості об'єктів інвестування; оцінюванням характеристик ІДСК в контексті формування власних інвестиційних стратегій; дослідженням ключових аспектів розвитку системи нагляду; регулюванням та контролем за інвестиційною діяльністю (ІД) в Україні. Актуальність вирішення вказаних проблем та недостатній рівень їх теоретико-методологічного обґрунтування обумовили вибір теми, мети та завдань дисертаційної роботи, підкреслюють значущість теоретичних і практичних рекомендацій.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота узгоджується з пріоритетними напрямками наукових досліджень ДВНЗ “Українська академія банківської справи Національного банку України”. Зокрема, у процесі виконання теми “Реформування фінансової системи України в умовах євроінтеграційних процесів” (номер держ. реєстрації 0109U006782) використано пропозиції автора щодо удосконалення системи державного регулювання, нагляду та контролю інвестиційної діяльності страхових компаній; “Формування страхового ринку України в контексті сталого розвитку” (номер держ. реєстрації 0107U01213) – рекомендації щодо оцінювання інвестиційної діяльності страхових компаній України.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розвиток теоретичного підґрунтя та методичного забезпечення ІДСК та розробка науково-методичних і практичних рекомендацій щодо оцінювання її рівня в контексті стратегічних завдань компанії.

Поставлена мета дисертаційного дослідження зумовила доцільність вирішення таких завдань:

- узагальнити теоретичну базу дослідження ІДСК та визначити принципи її реалізації;
- проаналізувати та систематизувати підходи до прийняття інвестиційних рішень страховими компаніями (СК);
- дослідити сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку інвестиційної діяльності СК в Україні та за кордоном;
- розглянути організаційно-економічний механізм реалізації ІДСК;
- розвинути теоретико-методичний інструментарій оцінювання інвестиційної привабливості об'єктів інвестування;
- здійснити формалізацію залежності рентабельності ІДСК від доходності фінансових інструментів в Україні;
- поглибити методичний підхід до поділу компаній зі страхування життя залежно від рівня розвитку їх страхової діяльності;
- розробити науково-методичний підхід та здійснити оцінку ІД компаній зі страхування життя в Україні;
- запропонувати методичні рекомендації щодо обрання інвестиційної стратегії страховою компанією.

Об'єктом дослідження є економічні відносини, які виникають у процесі інвестиційної діяльності страхових компаній.

Предметом дослідження є теоретичні аспекти і науково-методичне забезпечення інвестиційної діяльності страхової компанії.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи виступають фундаментальні положення теорії фінансів та страхування, теорії портфельного інвестування, а також наукові праці вчених-економістів з дослідження інвестиційної діяльності страхових компаній.

У процесі дослідження застосовувалися наступні методи наукового пізнання: загальнонаукові (аналіз, синтез, групування) – при уточненні категоріально-

понятійного апарату дослідження ІДСК; логічне узагальнення – при визначенні особливостей ІДСК; порівняльний і статистичний аналізи – при дослідженні особливостей розвитку ІД в Україні та за кордоном; кореляційно-регресійний та авторегресійний види аналізу – при формалізації впливу ринкових факторів на ІД компаній зі страхування життя; методи кластерного аналізу – при формуванні однорідних груп компаній зі страхування життя; економіко-математичне моделювання (таксонометричний метод, нечітка логіка) – при розробці підходу до оцінювання характеристик ІДСК.

Інформаційну та фактологічну базу наукового дослідження склали закони України; укази Президента України; нормативні акти Кабінету Міністрів України; офіційні дані Національного банку України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг; Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку; аналітичні огляди та звітні дані Міністерства фінансів України, Швейцарської перестрахової компанії “Swiss Re”, Європейської страхової асоціації (СЕА), Державної служби статистики України, Ліги страхових організацій України, Української асоціації інвестиційного бізнесу та інших організацій; статистичні звіти науково-дослідних установ та наукові публікації вітчизняних та закордонних дослідників з питань страхування та інвестиційної діяльності.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у поглибленні існуючих та обґрунтуванні нових науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо реалізації ІДСК у контексті стратегічних аспектів їх розвитку.

До найбільш істотних результатів, що визначають наукову новизну, належать наступні положення:

вперше:

- запропоновано науково-методичний підхід до оцінювання комплексних характеристик ІДСК (інвестиційний потенціал, ефективність інвестиційної діяльності та інвестиційний ризик компанії) на основі застосування методів економіко-математичного моделювання, що дозволяє надати кількісну та якісну оцінку 1) реальних та потенційних інвестиційних ресурсів; 2) повноти реалізації інвестиційних можливостей компанії; 3) ймовірності часткової або повної втрати коштів при реалізації інвестиційної функції страховиком;

удосконалено:

- науково-методичне забезпечення вибору стратегій ІД, яке ґрунтується не лише на дослідженні інвестиційного середовища страхової компанії, а й на формалізації взаємозв'язку прогностичних рівнів характеристик ІДСК;
- методичні положення щодо визначення впливу дохідності фінансових інструментів на ІДСК з використанням інструментарію кореляційно-регресійного аналізу. Це дозволило виявити функціональну залежність між дохідністю фінансових інструментів та рентабельністю інвестиційної діяльності;
- методичні засади формування інвестиційного портфеля СК на основі скорингової оцінки інвестиційної привабливості об'єктів інвестування, що передбачає розрахунок трьохкомпонентного показника (дохідність, ліквідність

та ризикованість) з урахуванням функціональних обмежень залежно від типу інвестиційного портфеля;

набули подальшого розвитку:

- методичні засади класифікації вітчизняних компаній зі страхування життя шляхом застосування таких критеріїв: обсяг власного капіталу, активи, страхові резерви, страхові премії, страхові виплати та кількість застрахованих осіб. Це дозволило за допомогою кластерного аналізу виділити на вітчизняному ринку страхування життя три групи компаній залежно від рівня розвитку їх страхової діяльності, що виступає основою при оцінці їх ІД;
- визначення інвестиційної діяльності страхової компанії, під якою запропоновано розуміти цілеспрямовано здійснюваний процес вкладення страхових резервів (з урахуванням нормативних обмежень) та тимчасово вільних власних коштів в інструменти інвестиційного ринку з метою отримання економічної вигоди страховиком, а також на користь страхувальника (за договорами добровільного страхування життя), що в підсумку сприятиме досягненню синергетичного ефекту від перерозподілу фінансових ресурсів між постачальниками та споживачами інвестиційного капіталу. Наведене визначення дозволяє врахувати в повному обсязі ресурсне забезпечення ІД, інтереси страхувальника в інвестиційному процесі та важливість інвестицій страховиків у розвитку національної економіки;
- обґрунтування системи державного регулювання, нагляду та контролю за розміщенням коштів СК на основі формування концепції розвитку ІДСК України. Це передбачає комплекс заходів, об'єднаних за наступними напрямками: стимулювання процесів мобілізації ресурсів домогосподарств та суб'єктів господарювання у страховий фонд; формування сприятливого інвестиційного клімату в країні; удосконалення нормативної та законодавчої бази регулювання розміщення коштів СК; забезпечення транспарентності ІДСК; удосконалення системи макропруденційного нагляду за ІД страховиків; адаптація вітчизняного страхового законодавства до вимог міжнародних регуляторних актів; розробка заходів щодо налагодження зв'язків з європейськими та міжнародними організаціями в галузі страхування.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційної роботи полягає у використанні теоретичних, науково-методичних положень та практичних рекомендацій у діяльності СК, органів державного регулювання та нагляду у сфері ринку фінансових послуг та у навчальному процесі вищих навчальних закладів.

Науково-методичні положення дисертаційної роботи щодо оцінювання характеристик ІД компаній зі страхування життя застосовані в діяльності Ліги страхових організацій України при підготовці аналітичних звітів щодо визначення шляхів реформування та розробки рекомендацій стратегічного розвитку ІДСК (довідка від 03.10.2013 № 350/III-6). Пропозиції щодо врахування рівнів характеристик інвестиційної діяльності (інвестиційний потенціал, ефективність інвестиційної діяльності та інвестиційний ризик) при формуванні інвестиційних

стратегій СК прийняті до впровадження в діяльність ПрАТ “Страхова компанія “Оранта-Життя” (довідка від 14.05.2013 № 1.1.3-4/2831). Методичні рекомендації щодо визначення впливу ринкових факторів на ІДСК використані в практичній діяльності ТДВ “Страхова компанія “Альфа-гарант” при прийнятті нею інвестиційних рішень щодо пріоритетності напрямів розміщення коштів (довідка від 09.04.2013 № 178).

Одержані дисертантом наукові результати використовуються в навчальному процесі ДВНЗ “Українська академія банківської справи Національного банку України” при викладанні дисциплін: “Інвестування”, “Фінансові інвестиції” та “Страховання” (акт від 06.09.2013).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є самостійно виконаною науковою роботою. Наукові положення, висновки і рекомендації, які виносяться на захист, одержані автором самостійно і відображені в опублікованих працях. Результати, опубліковані дисертантом у співавторстві, використані у дисертаційній роботі лише в межах особистого внеску.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження оприлюднені, обговорювались і отримали схвальну оцінку на науково-практичних конференціях, серед яких: Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю молодих вчених та студентів “Розвиток економіки України в умовах глобалізації” (2011 р., м. Харків); VI Міжнародна науково-практична конференція “Міжнародна банківська конкуренція” (2011 р., м. Суми); XIV Всеукраїнська науково-практична конференція “Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України” (2011 р., м. Суми); XIV Міжнародна науково-практична конференція аспірантів та студентів “Проблеми розвитку финансовой системы Украины в условиях глобализации” (2012 р., м. Сімферополь); XVI Міжнародна науково-практична конференція “Фінанси України: глобальні та національні імперативи розвитку” (2012 р., м. Дніпропетровськ); Науково-практична інтернет-конференція “Актуальні проблеми економіки і управління в сучасних соціально-економічних умовах” (2012 р., м. Дніпропетровськ); XV Всеукраїнська науково-практична конференція “Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України” (2012 р., м. Суми).

Публікації. Основні наукові положення, висновки і результати дисертаційного дослідження опубліковано в 16 наукових працях загальним обсягом 24,11 друк. арк., з яких особисто автору належать 4,78 друк. арк., у тому числі розділи у 2 колективних монографіях, 7 статей у фахових виданнях, 7 публікацій у збірниках матеріалів конференцій.

Структура і зміст роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Повний обсяг дисертації складає 255 сторінок, у тому числі на 83 сторінках розміщено 23 таблиці, 35 рисунків, 14 додатків та список літератури з 283 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, визначено зв'язок дисертації з науковими програмами і темами, наведено інформацію про апробацію результатів дослідження.

У першому розділі **“Теоретичні основи та сучасний стан розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній”** узагальнено теоретичне підґрунтя ІД; обґрунтовано критерії прийняття інвестиційних рішень; проаналізовано сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку ІД в Україні та за кордоном.

Автором визначені функції СК та інструменти їх реалізації на інвестиційному ринку залежно від характеру впливу, а саме: залучення додаткових ресурсів для фінансування діяльності страховиків, розміщення страхових резервів, інвестування тимчасово вільних власних коштів (прямий вплив); захист майнових інтересів економічних суб'єктів, які задіяні в інвестиційному процесі, сек'юритизація та хеджування страхових ризиків (опосередкований вплив). При цьому автор підкреслює, що на сьогодні завдання СК полягає не тільки в розробці та просуванні страхових продуктів, а й в ефективному розміщенні власних та залучених коштів.

У процесі аналізу та узагальнення теоретичних напрацювань щодо ролі та місця ІД в забезпеченні функціонування страхової компанії виявлено відсутність єдиного підходу до ідентифікації її сутності. Виходячи з цього, запропоновано розуміти поняття **“інвестиційна діяльність страхової компанії”** як цілеспрямовано здійснюваний процес вкладення коштів страхових резервів (з урахуванням нормативних обмежень) та тимчасово вільних власних коштів в інструменти інвестиційного ринку з метою отримання економічної вигоди як страховиком, так і страхувальником (за договорами добровільного страхування життя), що в підсумку сприятиме досягненню синергетичного ефекту від перерозподілу фінансових ресурсів між постачальниками та споживачами інвестиційного капіталу. На відміну від існуючих трактувань, наведене визначення дозволяє врахувати в повному обсязі ресурсне забезпечення ІД (страхові резерви та тимчасово вільні власні кошти), інтереси страхувальника в інвестиційному процесі, а також акцентувати увагу на ролі інвестицій у забезпеченні розвитку національної економіки.

Автором досліджено можливості впливу положень Solvency II на ІДСК, що проявляється у використанні ризик-орієнтованого підходу до оцінки капіталу шляхом встановлення більш жорстких вимог до його достатності та системи ризик-менеджменту, що безпосередньо передбачає врахування ризику зниження вартості інвестиційних активів, ризику неплатоспроможності третіх осіб, системного ризику. Акцентовано увагу на тому, що Програмою розвитку системи пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами та оновленою редакцією Закону України **“Про страхування”** в законодавство України передбачена часткова імплементація положень Solvency I та II.

Проведений аналіз сучасного стану страхового ринку та тенденцій його розвитку показав, що інвестиційні можливості вітчизняних СК поступово зростають, про що свідчать збільшення обсягу чистих страхових премій та підвищення рівня капіталізації страхових компаній. Вітчизняні СК, будучи консервативними в здійсненні ІД, розміщують близько третини своїх акумульованих грошових коштів у банківські вклади. Водночас, за період 2005–2012 рр. частка коштів на депозитних рахунках у банках у структурі дозволених для розміщення активів компаній зі страхування життя з кожним роком стрімко зменшується (на 22,8 %) з одночасним нарощенням обсягів операцій з цінними паперами (на 21,5 %) (рис. 1).

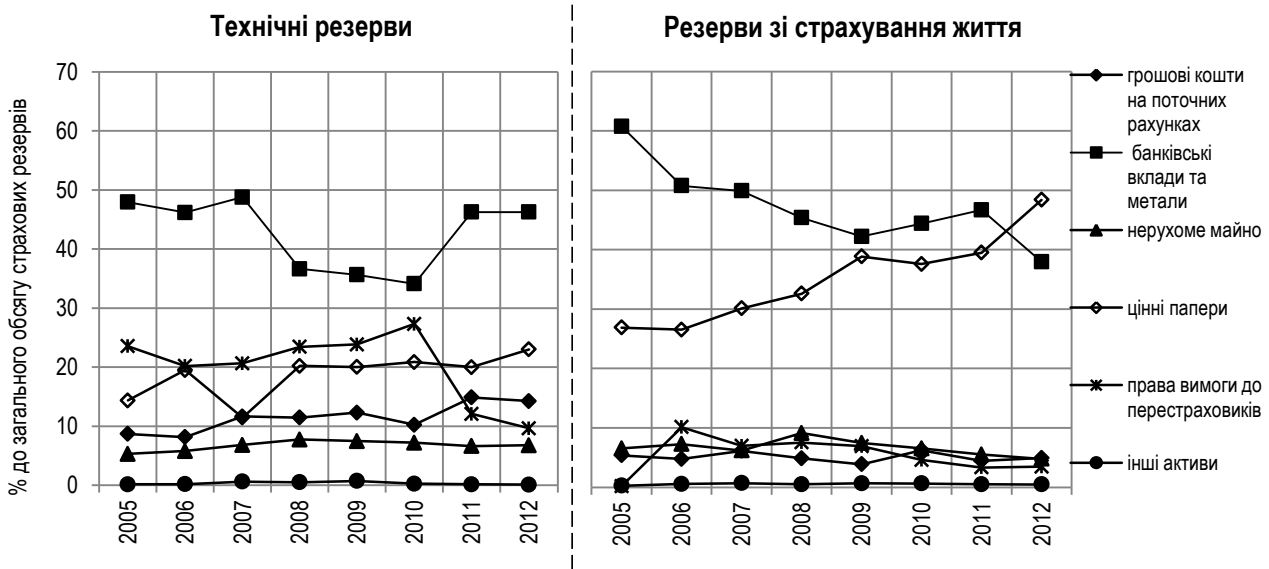

Рисунок 1 – Структура розміщення технічних резервів та резервів зі страхування життя в Україні за період 2005–2012 рр.

У роботі виокремлено дві групи факторів, які впливають на ІДСК України: 1) фактори, що стримують розвиток ІД: нерозвиненість ринку страхування життя, недосконалість заходів державної підтримки розвитку довгострокового страхування життя та системи гарантійних механізмів захисту прав страхувальників, оподаткування суми страхових премій єдиним соціальним внеском, низький рівень платоспроможного попиту на страхові послуги з боку населення та суб'єктів господарювання, недостатня капіталізація страхових компаній, нерозвиненість фондового ринку України, недосконалість правового механізму співпраці страхових компаній та компаній з управління активами та 2) фактори, що стимулюють розвиток ІД: активізація конвергентних процесів на фінансовому ринку, поширення продуктів з інвестиційного страхування життя, зростання рівня збитковості страхових операцій, посилення цінової конкуренції на страховому ринку. Зроблено висновок про підвищення ризикованості інвестиційного середовища, що вимагає більшої уваги до організації ІД шляхом побудови ефективного інвестиційного портфеля СК.

У другому розділі “**Розвиток науково-методичних засад реалізації інвестиційної діяльності страхових компаній**” обґрунтовано основні положення організаційно-економічного механізму здійснення ІД страховиками, розроблено систему оцінки інвестиційної привабливості об’єктів інвестування при формуванні інвестиційного портфеля, досліджено вплив дохідності фінансових інструментів на ефективність ІДСК.

Критичне узагальнення моделей організаційного забезпечення розміщення власних і залучених коштів СК (формування інвестиційного департаменту в структурі компанії, створення дочірнього підприємства з управління активами та залучення послуг компанії з управління активами) та дослідження переваг та недоліків кожної з них дозволило дійти висновку про необхідність розвитку довірчого управління коштами СК.

У роботі наголошується, що формування інвестиційного портфеля СК ґрунтується на основі аксіом ненасиченості та неприйняття ризиків, тобто з дотриманням високого рівня доходності при допустимому рівні ризику. У рамках формування інвестиційного портфеля удосконалено методичні засади оцінки інвестиційної привабливості об’єктів інвестування на основі побудови скорингової моделі (рис. 2). Запропонований підхід, на відміну від інших, передбачає визначення інтегрального показника, який характеризує дохідність, ліквідність та ризикованість об’єктів інвестування, з урахуванням функціональних обмежень залежно від типу інвестиційного портфеля. Даний підхід дозволяє сформувати аналітичну базу для прийняття управлінських рішень щодо пріоритетних напрямків розміщення коштів страхових компаній.

У роботі досліджено вплив дохідності фінансових інструментів на ефективність інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні, що зроблено на основі інструментарію кореляційно-регресійного аналізу. Це дає змогу виважено підійти до питання ухвалення управлінських рішень щодо пріоритетності напрямів розміщення коштів СК у процесі формування інвестиційного портфеля. Визначено дохідність кожного з фінансових інструментів (банківські депозити (x_1) та метали (x_2), нерухомість (x_3), акції (x_4), корпоративні (x_5) та державні (x_6) облигації, кредити (x_7)), виходячи з постулатів портфельної теорії інвестування. Проведено перевірку масиву даних на аномальність з метою отримання адекватних результатів розрахунку. Враховано наявність часових лагів у доходності кожного фінансового інструмента, що обумовлено специфікою кон’юнктури кожного окремого ринку.

Математична формалізація взаємозв’язку дохідності фінансових інструментів та рентабельності ІДСК представлена рівнянням наступного виду:

$$Y = 0,007 + 0,666x_1 + 0,002x_2 + 0,096x_3 + 0,069x_4 + 0,040x_5 + 0,126x_6 + 0,498x_7 \quad (1)$$

У процесі аналізу встановлено, що дохідність фінансових інструментів суттєво впливає на рентабельність ІДСК. Так, для досягнення максимальної результативності ІД вітчизняними страховими компаніями доцільно вкладати кошти в банківські метали, державні цінні папери та надання кредитів страхувальникам.

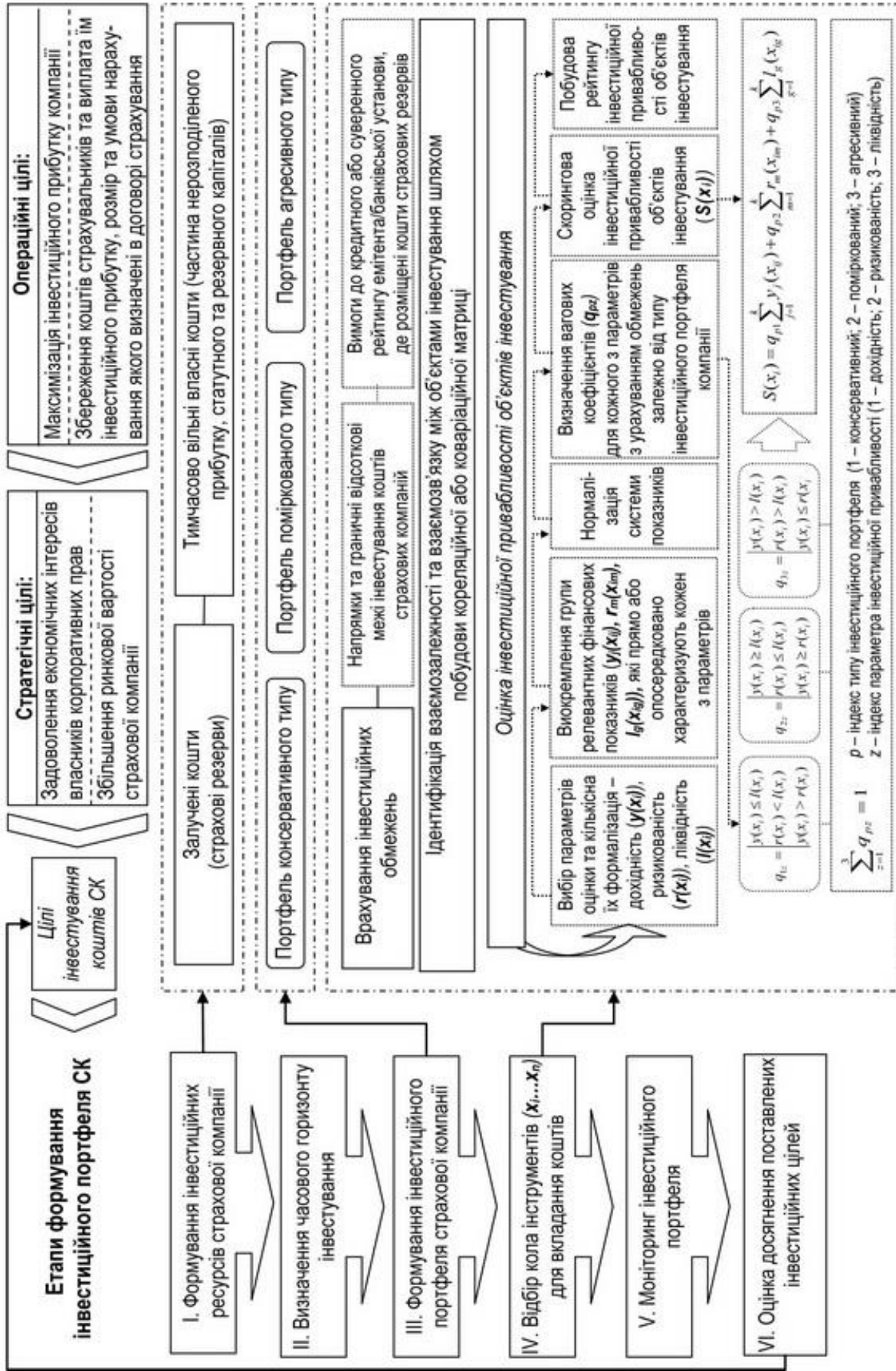

Рисунок 2 – Алгоритм формування інвестиційного портфеля страхових компаній

У третьому розділі **“Удосконалення науково-методичних підходів до оцінювання інвестиційної діяльності страхових компаній в контексті стратегічних напрямків їх розвитку”** проведено групування компаній зі страхування життя залежно від рівня розвитку їх страхової діяльності, розроблено науково-методичний підхід до оцінювання характеристик ІДСК через розрахунок комплексних її характеристик; надано рекомендації щодо вибору виду інвестиційної стратегії для СК.

Автор акцентує увагу на тому, що компанії зі страхування життя більш виважено підходять до питання управління ІД внаслідок довгострокового характеру залучення фінансових ресурсів. Виходячи з того, що за лайфовими договорами страховим випадком виступає дожиття до зазначеного в полісі строку або події в житті застрахованої особи, виконання зобов'язань перед страхувальниками у більшості випадків відбувається після закінчення договорів страхування, що дозволяє долучатись до довгострокових проектів.

Беручи до уваги нерівномірний розвиток учасників страхового ринку та необхідність використання ними різних підходів до організації ІД, виникає потреба у виділенні однорідних груп компаній залежно від ступеня розвитку їх страхової діяльності із застосуванням методів кластерного аналізу. На основі аналізу системи показників (обсяг активів, страхових резервів, власного капіталу, страхових премій, страхових виплат та кількість застрахованих осіб) за період 2007–2012 рр. виділено 3 групи компаній залежно від рівня розвитку їх страхової діяльності: 1) ПрАТ “АЛІКО УКРАЇНА”, ПрАТ “ГРАВЕ Україна Страхування життя”, ПрАТ “РЕНЕСАНС ЖИТТЯ”, ПрАТ “Страхова компанія ТАС” – високий рівень розвитку; 2) ПрАТ “Українська акціонерна страхова компанія АСКА-Життя”, ПрАТ “Страхова компанія “ПЗУ Україна страхування життя”, ПрАТ “Страхова компанія “УНІКА Життя” – середній; 3) ПрАТ “Українська страхова компанія Гарант-ЛАЙФ”, ПрАТ “Страхова компанія “ЕККО”, ПрАТ “Страхова компанія “КД Життя”, ПрАТ “Юпітер страхування життя” та інші – низький. Запропонований методичний підхід дозволив автору сформувавши репрезентативну вибірку компаній зі страхування життя України з метою оцінювання характеристик їх інвестиційної діяльності, а також провести міжгруповий аналіз компаній та визначити їх конкурентну позицію на ринку.

Оцінювання інвестиційної діяльності страхових компаній автором запропоновано здійснювати з урахуванням взаємозалежності наступних її комплексних характеристик (в основі яких інтегральні показники): інвестиційний потенціал – характеризує обсяг реальних та можливих інвестиційних ресурсів; ефективність інвестиційної діяльності – визначає повноту реалізації інвестиційних можливостей компанії, та інвестиційний ризик – відображає наявну або потенційну ймовірність настання подій, які можуть призвести до часткової або повної втрати коштів страхової компанії при здійсненні інвестиційної діяльності.

Оцінку рівня інвестиційного потенціалу запропоновано здійснювати у розрізі трьох підсистем: ресурсна – рівень власного капіталу (P_1), рівень чистих

страхових резервів (P_2), рівень боргового навантаження (P_3), відношення страхових премій до страхових резервів (P_4), рівень збитковості страхових операцій (P_5), частка перестраховування в страхових резервах (P_6); організаційна – співпраця з КУА (P_7), структура власності компанії (P_8); інформаційна – рівень доступності публічної інформації (P_9), рівень відкритості інформації на веб-сайті компанії (P_{10}).

Ефективність інвестиційної діяльності в роботі оцінюється на основі співвідношення між показниками, які характеризують: 1) розмір інвестиційного доходу (частка грошових коштів у структурі активів (E_1), співвідношення між інвестиційним та загальним доходом (E_2), відношення інвестиційного доходу до страхових премій (E_3)); 2) обсяг вкладених коштів (рівень забезпечення власними коштами (E_4); частка інвестицій у структурі джерел фінансування (E_5); рівень достатності страхових резервів (E_6)).

Оцінку рівня інвестиційного ризику автором здійснено через комплекс таких показників: рівень ліквідності (R_1); рівень відповідності активів зобов'язанням (R_2); участь у капіталі дочірніх підприємств (R_3); співвідношення між пайовими та борговими цінними паперами в структурі інвестиційного портфеля (R_4); співвідношення між абсолютно ліквідними та оборотними активами (R_5); рівень доходності інвестицій (R_6), значення яких прямо або опосередковано визначають ймовірність отримання фінансових втрат.

Алгоритм оцінки характеристик інвестиційної діяльності страхової компанії та їх якісна інтерпретація представлені на рис. 3, де використано наступні показники: P^+ – сума ймовірностей для ринкових умов, за яких значення показника є більшим за середнє; x_i – значення відповідного показника; $M(x)$ – середнє значення показника; $N(x)$ – нормативне значення показника; a_i – індикатор відхилень, які більші від середнього.

Практичне застосування розроблених підходів до поелементного оцінювання характеристик інвестиційної діяльності продемонстровано на прикладі 10 вітчизняних компаній зі страхування життя у розрізі виділених однорідних груп за період 2007–2012 рр., фрагмент якого (3 страхові компанії за 3 роки) представлено в табл. 1.

За допомогою побудованих дискримінантних функцій у розрізі виділених структурно-функціональних груп формалізовано зв'язок між окремими характеристиками ІДСК в кожній групі, що дозволило системно охарактеризувати вітчизняний страховий ринок. Проведений аналіз дозволив зробити висновок, що ІД компаній зі страхування життя України у розрізі виділених груп має наступні особливості: рівень інвестиційного потенціалу у переважній більшості обернено пропорційний до рівня розвитку страхової діяльності; компанії з II та III групи мають низький рівень ефективності інвестиційної діяльності; інвестиційний ризик для більшості компаній знаходиться в межах низького та середнього рівня.

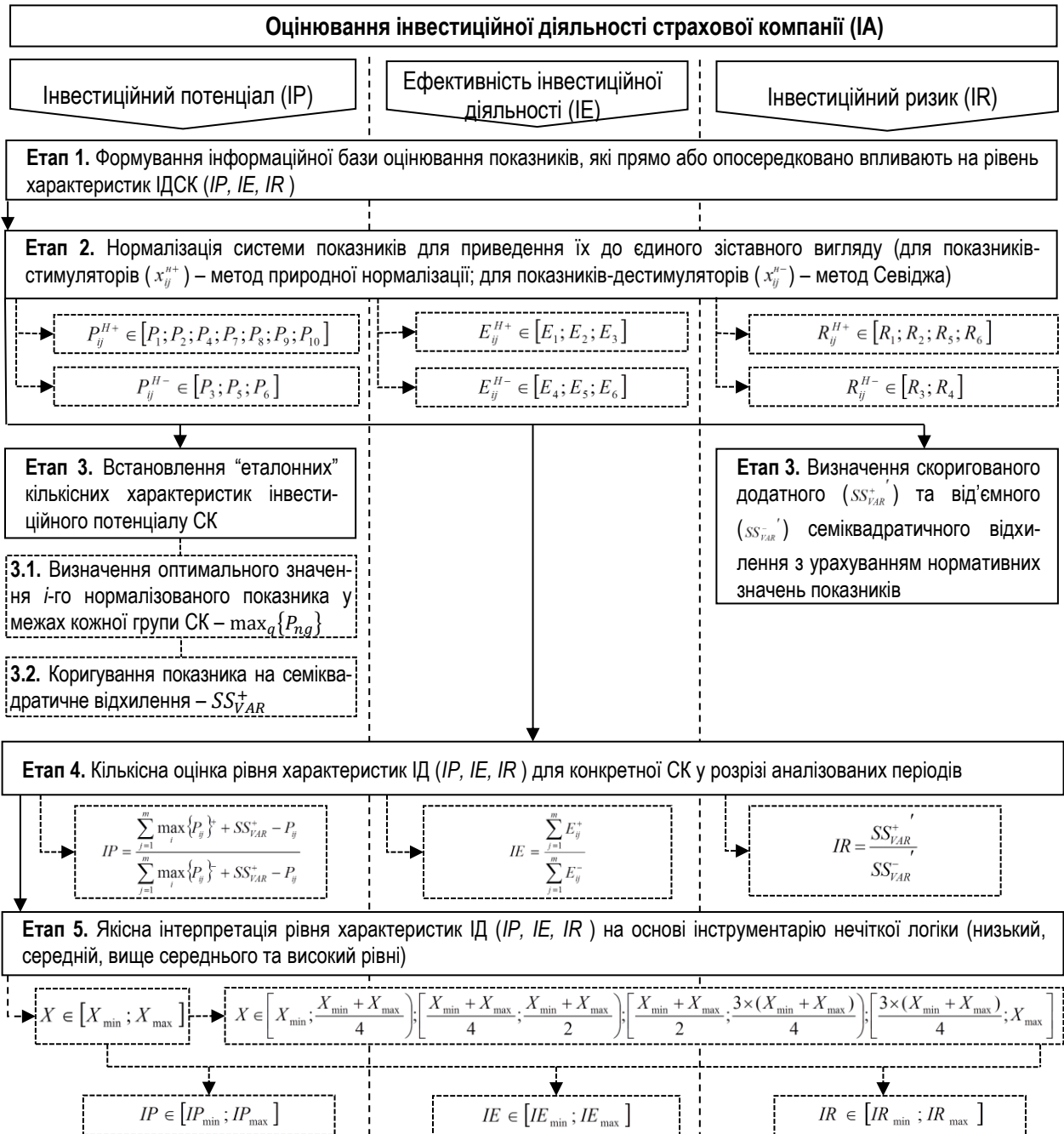

Рисунок 3 – Науково-методичний підхід до оцінювання характеристик інвестиційної діяльності страхових компаній

Залежно від прогнозного значення характеристик інвестиційної діяльності та, відповідно, співвідношення їх рівнів, автором сформульовані рекомендації щодо вибору інвестиційних стратегій страховими компаніями (стратегія стабільності, стратегія обмеженого росту, стратегія поступового росту та стратегія динамічного росту). Реалізація практичного інструментарію до формування та реалізації інвестиційної стратегії дозволять страховій компанії досягти в довгостроковій перспективі наступних результатів: підвищити ринкову вартість компанії; зміцнити конкурентні позиції на ринку; підвищити ефективність

використання інвестиційних ресурсів; покращити якість сформованого інвестиційного портфеля; мінімізувати вплив негативних факторів на інвестиційну діяльність; чітко визначити “центри відповідальності” за окремими етапами реалізації інвестиційної стратегії; максимізувати розмір додаткового інвестиційного прибутку для страхувальника тощо. Запропонований підхід дозволяє визначити поточну позицію страхової компанії та порівняти її з конкурентами, надати оцінку ефективності роботи менеджменту компанії, а також визначити еталонну інвестиційну стратегію СК.

Таблиця 1 – Результати оцінювання характеристик інвестиційної діяльності компаній зі страхування життя України (фрагмент)

Назва компанії		Досліджувані компанії зі страхування життя (за групами відповідно до результатів кластерного аналізу)			Градація характеристик інвестиційної діяльності (рівні)
		I група	II група	III група	
		ГРАВЕ Україна	УНІКА Життя	Оранта Життя	
Характеристика ІД					
Інвестиційний потенціал	2008	0,64-1,44	2,36-3,31	1,77-2,57	низький [0,00–1,70); середній [1,70–3,40); вище середнього [3,40–5,10); високий [5,10–6,79]
	2010	0,29-1,09	2,32-3,27	1,73-2,53	
	2012	0,35-1,15	3,22-4,18	1,28-2,08	
Ефективність інвестиційної діяльності	2008	0,82-1,92	0,37-1,65	0,31-2,23	низький [0,00–0,62); середній [0,62–1,24); вище середнього [1,24–1,86); високий [1,86–2,49]
	2010	0,33-2,25	0,00-0,28	0,00-0,22	
	2012	0,31-2,23	0,00-0,15	0,00-0,15	
Інвестиційний ризик	2008	0,00-1,07	1,65-3,79	0,00-1,07	низький [0,00–2,43); середній [2,43–4,86); вище середнього [4,86–7,28); високий [7,28–9,71]
	2010	0,00-1,63	0,92-3,06	0,10-2,24	
	2012	0,15-2,29	4,83-6,36	3,41-5,55	

У роботі обґрунтовується, що існуюча система державного регулювання, контролю та нагляду за ІДСК вимагає здійснення комплексу заходів шляхом розробки та реалізації концепції розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній України. Основними напрямками даної концепції є: стимулювання процесів мобілізації ресурсів домогосподарств та суб'єктів господарювання до страхових фондів; формування сприятливого інвестиційного клімату в країні; удосконалення нормативної та законодавчої бази регулювання ІДСК; забезпечення транспарентності інвестиційної діяльності страховиків; удосконалення системи макропруденційного нагляду за інвестиційною діяльністю страховиків; адаптація вітчизняного страхового законодавства до вимог міжнародних нормативно-правових актів, а також розробка заходів щодо налагодження зв'язків з європейськими та міжнародними організаціями в галузі страхування.

ВИСНОВКИ

У дисертації надано теоретичне узагальнення і запропоновано новий підхід до вирішення наукової задачі, що полягає у розвитку теоретичної бази та розробці практичних рекомендацій щодо активізації ІДСК у контексті визначення стратегічних векторів їх розвитку.

За результатами дисертаційної роботи зроблено наступні висновки:

1. Інверсійний характер формування грошових потоків страхових компаній дозволяє акумулювати кошти фізичних та юридичних осіб через укладення договорів страхування з наступним їх перетворенням у значні за обсягом інвестиційні ресурси. Проведений аналіз дозволив трактувати інвестиційну діяльність страхової компанії як цілеспрямовано здійснюваний процес вкладення коштів страхових резервів (з урахуванням нормативних обмежень) та тимчасово вільних власних коштів в інструменти інвестиційного ринку з метою отримання економічної вигоди як страховиком, так і страхувальником (за договорами добровільного страхування життя), що в підсумку сприятиме досягненню синергетичного ефекту від перерозподілу фінансових ресурсів між постачальниками та споживачами інвестиційного капіталу.

2. З метою реалізації ефективної ІД страховою компанією визначено алгоритм прийняття нею управлінських рішень щодо напрямків та об'єктів вкладення коштів, рівнів ризикованості інвестиційних операцій, ступеня диверсифікації інвестиційного портфеля тощо. На основі проведеного аналізу макроекономічного середовища у розрізі виділених напрямків виокремлено групу факторів (ендогенні та екзогенні), які впливають на формування інвестиційного портфеля СК.

3. Дослідження сучасного стану ІДСК в Україні дозволяє стверджувати про невідповідність її загальносвітовим тенденціям. Доведено, що вітчизняний страховий ринок демонструє швидкі темпи розвитку та покращення якісних його характеристик. Страхові компанії наразі не повною мірою виконують функції інституційних інвесторів, що пов'язано з низкою проблем, серед яких: низький рівень попиту на продукти зі страхування життя; недостатній рівень розвитку страхової культури; несприятливі умови для інвестування; недостатній розвиток фондового ринку України, відсутність державних гарантій стосовно інвестиційних проектів загальнодержавного характеру тощо. Відповідно, подальший розвиток інвестиційної діяльності повинен ґрунтуватися на вирішенні проблем за участю всіх учасників страхового ринку.

4. У роботі обґрунтовані основні моделі організаційно-економічного забезпечення ІДСК, а саме: формування інвестиційного департаменту в структурі компанії, створення дочірнього підприємства з управління активами та залучення послуг компанії з управління активами.

5. У процесі формування інвестиційного портфеля СК запропоновано оцінити інвестиційну привабливість об'єктів інвестування шляхом побудови скорингової моделі, в основу якої покладено параметри "дохідність-ризиковість-ліквідність".

6. Для прийняття ефективних управлінських рішень щодо розміщення коштів СК у роботі формалізовано взаємозв'язок між ефективністю ІДСК та дохідністю фінансових інструментів на ринку.

7. З метою формування репрезентативної вибірки об'єктів для оцінки їх інвестиційної діяльності проведено групування вітчизняних компаній зі страхування життя за найбільш релевантними страховими показниками одночасно (обсяг власного капіталу, активів, страхових резервів, страхових премій, страхових виплат та кількість застрахованих осіб), із застосуванням методу багатовимірного математичного аналізу. Дана умова дозволила детально проаналізувати тенденції та виявити закономірності розвитку як окремо взятої страхової компанії, так і групи в цілому, а також порівняти інвестиційну діяльність компаній-конкурентів.

8. Запропоновано науково-методичний підхід до оцінювання ІДСК на основі розрахунку комплексних її характеристик (інвестиційний потенціал, ефективність інвестиційної діяльності та інвестиційний ризик) з використанням інструментарію економіко-математичного моделювання. Результати апробації підходу засвідчили недостатній рівень розвитку ІДСК, у зв'язку з чим актуалізується необхідність формування стратегічних векторів їх розвитку.

9. У роботі процес вибору інвестиційної стратегії запропоновано розглядати у вигляді функції від рівнів характеристик інвестиційної діяльності (інвестиційний потенціал, ефективність інвестиційної діяльності та інвестиційний ризик) з урахуванням впливу екзогенних факторів ринкового середовища.

10. Формування ефективно діючої системи регулювання, нагляду та контролю інвестиційної діяльності страхових компаній є одним із пріоритетних напрямків розвитку страхового ринку. Автором обґрунтовані наступні напрямки удосконалення даної системи: стимулювання процесів мобілізації ресурсів домогосподарств та суб'єктів господарювання у страховий фонд; формування сприятливого інвестиційного клімату в країні; удосконалення нормативної та законодавчої бази регулювання інвестиційної діяльності; забезпечення транспарентності інвестиційної діяльності страховиків; удосконалення системи макропруденційного нагляду за інвестиційною діяльністю страховиків; адаптація вітчизняного страхового законодавства до вимог міжнародних нормативно-правових актів, а також розробка заходів щодо налагодження зв'язків з європейськими та міжнародними організаціями в галузі страхування.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

Монографії

1. Роєнко В. В. Тенденції розвитку світового страхового ринку та місце України в ньому / В. В. Роєнко, С. О. Рубан // Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації : монографія / Козьменко О. В., Козьменко С. М., Васильєва Т. А. та ін. – Суми : Університетська книга, 2011. – С. 133–149 (0,74 друк. арк.). *Особистий внесок – аналіз сучасного стану розвитку світового страхового ринку (0,37 друк. арк.).*

2. Козьменко О. В. Нові вектори розвитку страхового ринку України : монографія / Козьменко О. В., Козьменко С. М., Васильєва Т. А. та ін. – Суми : Університетська книга, 2012. – 316 с. (18,8 друк. арк.). *Особистий внесок – дослідження основних засад організації грошових потоків страхової компанії, а також аналіз ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності страхових компаній України (1,6 друк. арк.).*

Публікації у наукових фахових виданнях

3. Kozmenko O. Evaluation and use of indicators of insurance companies' investment activities / O. Kozmenko, V. Roienko // Investment Management and Financial Innovations. – 2013. – V. 10. – P. 98–105 (0,60 друк. арк.). *Особистий внесок – запропоновано науково-методичний підхід до оцінювання характеристик інвестиційної діяльності страхових компаній (0,30 друк. арк.).*
4. Козьменко О. В. Поведінка страхових компаній на інвестиційному ринку: досвід України та Німеччини / О. В. Козьменко, В. В. Роєнко // Вісник НБУ. – 2013. – № 11. – С. 30–36 (0, 86 друк. арк.). *Особистий внесок – формалізація впливу ринкових факторів на інвестиційну діяльність страхових компаній (0,43 друк. арк.).*
5. Козьменко О. В. Структуризація інвестиційних ризиків страхових компаній / О. В. Козьменко, В. В. Роєнко // Вісник Української академії банківської справи. – 2012. – № 2 (33). – С. 58–62 (0, 38 друк. арк.). *Особистий внесок – розробка концептуального підходу до групування інвестиційних ризиків страхових компаній (0,19 друк. арк.).*
6. Пахненко О. М. Взаємодія страхового і фондового ринків при формуванні конвергентної моделі фінансового ринку / О. М. Пахненко, В. В. Роєнко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник наукових праць / ДВНЗ “УАБС НБУ”. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. – Вип. 34. – С. 59–69 (0,52 друк. арк.). *Особистий внесок – визначення ролі та місця страхових компаній як інституційних інвесторів на фондовому ринку (0,26 друк. арк.).*
7. Роєнко В. В. Світові тенденції інвестиційної діяльності страхових компаній / В. В. Роєнко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник наукових праць. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2011. – Вип. 33. – С. 321–329 (0,44 друк. арк.).
8. Роєнко В. В. Довірче управління активами як інструмент підвищення ефективності управління інвестиційними ресурсами страхових компаній / В. В. Роєнко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. (Серія “Економічні науки”). 2011.– № 4 (58). – С. 367–370 (0,39 друк. арк.).
9. Гриценко Л. Л. Проблеми розвитку фондового ринку України в умовах фінансової глобалізації / Л. Л. Гриценко, В. В. Роєнко // Механізм регулювання економіки. – 2010. – № 2. – С. 168–175 (0,42 друк. арк.). *Особистий внесок – визначення основних шляхів розвитку та ефективного функціонування вітчизняного фондового ринку в контексті розміщення коштів страхових компаній (0,21 друк. арк.).*

Публікації у збірниках матеріалів конференцій

10. Бойко А. О. Оптимізація структур страхового портфеля за рахунок операцій перестраховування / А. О. Бойко, В. В. Роєнко // Управління розвитком : Всеукраїнська наук.-практ. конф. з міжнародною участю молодих вчених та студентів “Розвиток економіки України в умовах глобалізації” (18 березня 2011 р.) : зб. наук. праць / Харківський національний економічний університет. – Х., 2011. – С. 79–80 (0,24 друк. арк.). *Особистий внесок – систематизація існуючих математичних методів і моделей диверсифікації інвестиційного портфеля (0,12 друк. арк.).*
11. Роєнко В. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній як фактор забезпечення ефективного їх функціонування / В. В. Роєнко // Міжнародна банківська конкуренція : теорія і практика : збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції (26–27 травня 2011 р.) : у 2 т. / Державний вищий навчальний заклад “Української академії банківської справи Національного банку України”. – С. : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2011. – С. 177–178 (0,10 друк. арк.).
12. Роєнко В. В. Фактори, що визначають процес формування та використання інвестиційного потенціалу страхових компаній / В. В. Роєнко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27–28 жовтня 2011 р.) : у 2 т. / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2011. – Т. 2. – С. 146–147 (0,12 друк. арк.).
13. Деркач О. М. Теоретичні аспекти визначення інвестиційних ресурсів страхових компаній / О. М. Деркач, В. В. Роєнко // Проблеми розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації : зб. трудов XIV Міжнародної науко-практ. конф. аспірантів і студентів, 21–23 марта 2012 г., г. Симферополь / “Центр Стабілізації”. – Симферополь : Таврический національний університет імені В. І. Вернадського, 2012. – С. 173–174 (0,10 друк. арк.). *Особистий внесок – характеристика ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності страхових компаній (0,05 друк. арк.).*
14. Коробка Р. В. Розміщення коштів страхових компаній на фондовому ринку / Р. В. Коробка, В. В. Роєнко // Фінанси України: глобальні та національні імперативи розвитку: збірник матеріалів XVI Міжнародної науково-практичної конференції (30–31 березня 2012 р.) / Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. – Дніпропетровськ, 2012. – С. 126–127 (0,10 друк. арк.). *Особистий внесок – аналіз поведінки вітчизняних страховиків у виборі фондових інструментів для розміщення їх коштів (0,05 друк. арк.).*
15. Пахненко О. М. Особливості формування грошових потоків страховиків на фондовому ринку / О. М. Пахненко, В. В. Роєнко // Актуальні проблеми економіки і управління в сучасних соціально-економічних умовах : зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 2–3 жовтня 2012 р. – Дніпропетровськ : Герда, 2012. – С. 240–242 (0,14 друк. арк.). *Осо-*

бистий внесок – аналіз особливостей формування грошових потоків від інвестиційної діяльності на фондовому ринку (0,07 друк. арк.).

16. Роєнко В. В. Диверсифікація ризиків інвестування коштів страхових компаній / В. В. Роєнко, О. Г. Кузьменко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8–9 листопада 2012 р.) / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. – С. 174–176 (0,16 друк. арк.). *Особистий внесок – визначення напрямків диверсифікації вкладення коштів страховиків з метою мінімізації інвестиційних ризиків (0,08 друк. арк.).*

АНОТАЦІЯ

Роєнко В. В. Методичні засади інвестиційної діяльності страхових компаній. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит. – Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”, Суми, 2013.

У дисертації досліджено теоретичні основи реалізації інвестиційної діяльності страховими компаніями, визначено ресурсне забезпечення інвестиційної діяльності, ідентифіковано сутність інвестиційної діяльності страхових компаній. Обґрунтовано критерії прийняття інвестиційних рішень страховиками, проаналізовано ступінь їх впливу на компанії залежно від специфіки їх діяльності. Систематизовано інвестиційні ризики страхової компанії та методи їх оцінки. Проведено аналіз сучасного стану розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні та за кордоном, ідентифіковано фактори впливу (стимулюючі та дестимулюючі) на розміщення коштів вітчизняними страховиками та визначено перспективні напрямки її подальшого розвитку. У роботі розглянуто способи організаційно-економічного забезпечення інвестиційної діяльності страхових компаній, представлено методику оцінки інвестиційної привабливості об’єктів для вкладення коштів, формалізовано вплив ринкових факторів на інвестиційну діяльність страховиків. Здійснено кількісну оцінку рівня характеристик інвестиційної діяльності страхових компаній на основі розробленого науково-методичного підходу, визначено інвестиційні стратегії, удосконалено систему державного регулювання, нагляду та контролю за інвестиційною діяльністю страховиків в Україні.

Ключові слова: страхування, страхова компанія, інвестиційна діяльність, інвестиційний ринок, інвестиційний потенціал, інвестиційний ризик, інвестиційна стратегія.

АННОТАЦИЯ

Роечко В. В. Методические основы инвестиционной деятельности страховых компаний. – Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08 – Деньги, финансы и кредит. – Государственное высшее учебное заведение “Украинская академия банковского дела Национального банка Украины”, Сумы, 2013.

В диссертационной работе исследованы теоретические основы инвестиционной деятельности страховых компаний, критерии принятия инвестиционных решений, а также систематизированы риски инвестиционной деятельности страховщиков. Проведён анализ современного состояния и проблем инвестиционной деятельности в Украине и мире, определены факторы-стимуляторы и дестимуляторы в развитии инвестиционной деятельности.

Автором рассмотрены модели организационно-экономического обеспечения инвестиционной деятельности страховых компаний (формирование инвестиционного департамента в структуре компании, создание дочернего предприятия по управлению активами и привлечение услуг компании по управлению активами), определены недостатки и достоинства каждой из них.

В исследовании предложена методика скоринговой оценки инвестиционной привлекательности объектов инвестирования в контексте формирования инвестиционного портфеля страховой компании. Предложенный подход предусматривает определение интегрального показателя, характеризующего доходность, ликвидность и рискованность объектов инвестирования, с учётом функциональных ограничений в зависимости от типа инвестиционного портфеля.

С целью принятия эффективных инвестиционных решений страховыми компаниями формализовано влияние доходности финансовых инструментов на эффективность инвестиционной деятельности страховщиков с использованием инструментов корреляционно-регрессионного анализа.

Для комплексного анализа участников страхового рынка и формирования репрезентативной выборки для оценки их инвестиционной деятельности проведено распределение компаний страхования жизни по ключевым показателям (объём активов, собственного капитала, страховых резервов, страховых премий, страховых выплат, количество застрахованных лиц) на однородные группы.

Разработан научно-методический подход к оценке инвестиционной деятельности страховых компаний путём расчёта комплексных характеристик – инвестиционного потенциала, эффективности инвестиционной деятельности, инвестиционного риска на основе использования методов экономико-математического моделирования и теории нечёткой логики. В зависимости от прогнозных значений уровня инвестиционной деятельности страховых компаний разработаны рекомендации по формированию их инвестиционных стратегий. Рассмотрены проблемные аспекты и приоритетные направления функционирования системы

надзора, регулирования и контроля за инвестиционной деятельностью страховых компаний в Украине.

Ключевые слова: страхование, страховая компания, инвестиционная деятельность, инвестиционный рынок, инвестиционный потенциал, инвестиционный риск, инвестиционная стратегия.

SUMMARY

Roienko V. V. Methodological principles of insurers' investment activity – Manuscript.

Dissertation for a candidate's degree reception of economic science on speciality 08.00.08 – Money, finance and credit. – State Highest Educational Institution “Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine”, Sumy, 2013.

Economic and methodological approaches to definition of investment activity by insurance company and main principles have been improved. The thesis presents the methodology for assessing investment attractiveness of financial assets, which is the basis for determining the optimal structure of investment portfolio of insurance company. The scientific and methodological approach to assessing the interdependence between yield on financial assets and efficiency of investment activity has been improved. Economic and mathematical model of evaluation insurers' investment activity has been designed. Problem aspects and priority directions of observation, regulation investment activity conducting control system have been examined.

Key words: insurance, insurance company, investment, investment market, investment potential, investment risk, investment strategy.

Відповідальний за випуск
доктор економічних наук, професор
О. В. Козьменко

Підписано до друку 12.11.2013.
Формат 60x90/16. Обл.-вид. арк. 0,9.
Гарнітура Times. Тираж 100 пр.

Державний вищий навчальний заклад
“Українська академія банківської справи
Національного банку України”.
Адреса: вул. Петропавлівська, 57, м. Суми, 40000, Україна.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 3160 від 10.04.2008

